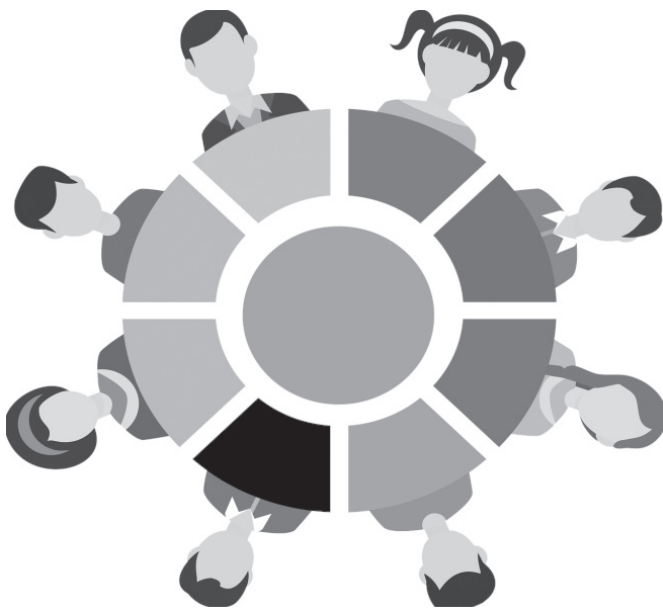

Naučme se osm dovedností v rámci metodiky Skills Builder – detailní představení první dovednosti „Schopnost naslouchat“

ALICE BERANOVÁ, ROMANA ŠLOUFOVÁ

Již rok pomáhají čeští učitelé v pilotních základních školách ověřovat a pro české prostředí adaptovat metodiku rozvoje měkkých dovedností Skills Builder, populární ve Velké Británii. Na následujících řádcích se dozvíte více o základních principech metodiky podpory měkkých dovedností u žáků, jaké dovednosti metodika zahrnuje, a blíže se podíváme na první z nich – schopnost naslouchat.

Osm základních měkkých dovedností podle metodiky Skills Builder

Metodika Skills Builder vznikla ve Velké Británii před více než 20 lety. Rozvíjí měkké dovednosti u dětí a mladých lidí od 6 do 18 let. Zaměřuje se na podporu osmi základních dovedností, které prostupují jednotlivými klíčovými kompetencemi vymezenými Rámcovým vzdělávacím programem

pro ZŠ, a je možné je integrovat do všech devíti vzdělávacích oblastí.

Skills Builder pracuje s rozvojem osmi dovedností:

1. Schopnost naslouchat
2. Prezentační dovednosti
3. Schopnost řešit problémy
4. Kreativní myšlení
5. Pozitivní nastavení
6. Cílevědomost
7. Vůdčí schopnosti
8. Týmová práce

Metodika poskytuje základní přehled všeho, co by žáci v rámci každé z osmi dovedností měli zvládnout. Všechny dovednosti jsou rozděleny do patnácti na sebe navazujících kroků. Každý krok zahrnuje dílčí část znalostí a strategií důležitých pro rozvoj dané základní dovednosti. Tyto dílčí části jsou strukturovány tak, aby je pedagogové mohli snadno své žáky naučit. Metodiku Skills Builder pomáhaly vyvinout a zdokonalovat tisíce učitelů, studentů, zaměstnavatelů a organizací zaměřených na rozvoj měkkých dovedností ve Velké Británii.

Metodika Skills Builder učitelům pomáhá ve všech fázích práce: s plánováním výuky, poskytováním zpětné vazby, nastavením systému odměn a zakotvením terminologie metodiky do každodenní praxe.

Pro co nejefektivnější výuku dovedností pomocí metodiky Skills Builder je ideální řídit se šesti klíčovými zásadami. Velmi podobné zásady se běžně využívají i při výuce čtení,

METODICKÁ ČINNOST

psaní a počítání, takže se pro většinu učitelů nejedná o nic nového. Tyto zásady vycházejí z dlouholeté praxe na britských školách.

1. V jednoduchosti je síla

Jasně si určete, o co při rozvoji dovedností svých žáků usilujete. Metodika učitelům pomáhá postupovat krok za krokem po malých, zvládnutelných úsecích s jasnými výsledky.

2. Začněte včas a nepolevujte

S výukou dovedností začínáme u dětí co nejdříve a pokračujeme až do doby, kdy nastupují na univerzitu nebo do zaměstnání. Rozvíjení dovedností jim pomůže efektivně se učit jak v současnosti, tak v budoucnu.

3. Sledujte výsledky

Než s výukou konkrétní dovednosti začnete, zjistěte, na jaké úrovni žáci u dané dovednosti jsou – kde jsou jejich silná a slabá místa. Metodika Skills Builder učitelům pomáhá přesně zhodnotit, na jaké úrovni se žáci aktuálně nacházejí a jaký další krok je pro ně vhodný.

4. Zaměřte se na konkrétní úkol

Během jednotlivých kroků budou mít žáci za úkol různé aktivity, které jim vždy pomohou zvládnout naučit se daný krok. Veškeré aktivity v této metodice jsou navrženy tak, aby umožnily zaměřit se konkrétně na to nové, co se žák má v daném kroku naučit.

5. Dovednosti pravidelně procvičujte

Podporovat a rozvíjet můžete dovednosti u žáků i dalšími způsoby při jakýchkoli jiných aktivitách. Metodika poskytuje také užitečné tipy k následnému procvičování a posilování dovedností.

6. Uvádějte příklady ze života

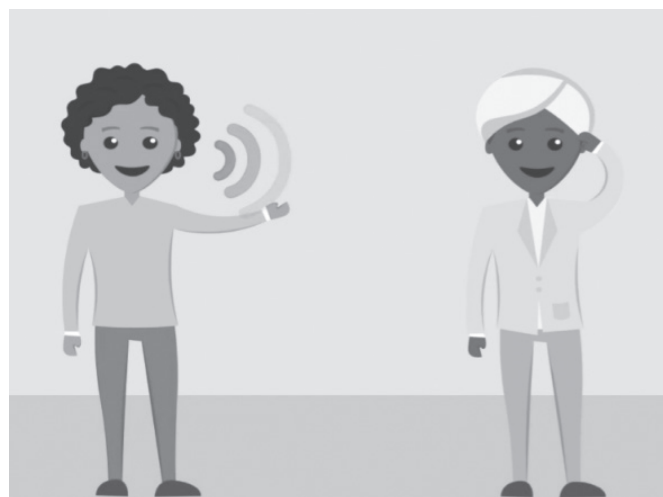
Je důležité, aby si žáci uvědomili, že nabyté dovednosti mohou využít v nejrůznějších situacích. Proto je dobré uvádět příklady ze života, se kterými se dokáží ztotožnit.

Představení první z osmi měkkých dovedností – „Schopnost naslouchat“

Schopnost naslouchat znamená mnohem více než jen poslouchat, co nám druzí říkají – jde o nepostradatelnou dovednost, na které se zakládají všechny ostatní. Žákům pomáhá zapojit se do dění, klást správné otázky a vytvářet vztahy.

„Schopnost naslouchat“ proto metodika definuje jako **„schopnost vnímání, zapamatování si a zvládnutí učiva a úspěšné studium“**.

Učitelé starších žáků, kteří se chystají na budoucí povolání, by měli brát v úvahu, že naslouchání je jednou z nejdůležitějších dovedností vyžadovaných zaměstnavateli, a to jak u nových zaměstnanců, tak u pracovníků na vedoucích pozicích. Řada organizací sice nějaké školení zaměřené na toto téma nabízí, žáci a studenti se ale budou moci uplatnit mnohem lépe, pokud se dovednosti naslouchat naučili již dříve.

Jaká jsou **jednotlivá stádia učení se této dovednosti**? V několika prvních krocích se žáci učí naslouchat a odpovídat vždy pouze jedné osobě. Poté je naslouchání rozvíjeno v různých kontextech a žáci mají za úkol používat informace a myšlenky, které slyší v reakcích spolužáků. V další fázi se metodika zaměřujeme na analýzu toho, s jakým záměrem řečník mluví, aby žáci dokázali vysvětlit, proč používá určitý druh jazykových nebo prezentačních technik. Od kroku 11 žáci mají za úkol kriticky hodnotit obsah projevu.

A proč je tato dovednost důležitá? Určitě máte také ve skupině, s níž pracujete, minimálně jednoho nebo i více žáků, kterým dělá potíže vám naslouchat. Může jim to působit problémy při výuce, ve vztazích a ve výsledku to může vést až k nízkému sebevědomí. Jak u žáka samotného, tak u dospělých, kteří se o něj starají, může narůstat frustrace, což zase negativně ovlivní chování a spokojenost dítěte. Ačkoli se však po dětech vyžaduje, aby „uměly poslouchat“, často je vlastně nikdo zároveň nenaučí i „naslouchat“.

Je jasné, že v základním, středoškolském i univerzitním vzdělání je schopnost naslouchat zcela zásadní a že se jedná o klíčový faktor ovlivňující akademický úspěch. Jak uvádí Buttery (1990), je tato dovednost jedním z nejdůležitějších aspektů, které mají vliv na úspěch vzdělávacího procesu. Stejně tak podle Oxfordové (1993) je schopnost naslouchat nejzásadnější dovedností, na jejímž základě se rozvíjejí ostatní klíčové aspekty gramotnosti: mluvený projev, čtení a psaní.

Konkrétní návod, jak postupovat při výběru správného kroku a jeho výuce naleznete v průvodci dovedností schopnost naslouchat společně s vysvětlením podstaty tohoto kroku pro učitele. Je vodítkem, jak lze daný krok žákům představit, jak jej procvičovat, posilovat a jak jeho zvládnutí hodnotit.

V současné době vzniká k metodice Skills Builder celá řada materiálů určených pro on-line výuku. Na britských stránkách vznikla samostatná sekce zaměřená na distanční vzdělávání. V Británii jsou u vyučujících velice populární

aktivity ve formě „výzvy“ určené k rozvoji jednotlivých dovedností.

České verze těchto výzev můžete sledovat/odebrat na facebooku SCHOLA EMPIRICA a na <https://www.skillsbuilder.org/homelearning/skills-challenges>.

Průvodce k dovednosti je volně dostupný ke stažení na webových stránkách www.scholaempirica.cz.

Dvě metodiky propojují mateřské a základní školy

SCHOLA EMPIRICA je nestátní nezisková organizace fungující od roku 2003. Naším cílem je podporovat učitele, sociální pracovníky a rodiče tak, aby mohli dětem nabídnout tu nejlepší možnou péči. Pro naplňování tohoto cíle se snažíme hledat nejvhodnější cestu, a to za pomoci empiricky podložených výzkumů a na základě síťování všech klíčových aktérů a uplatňování jejich zkušeností.

Projekt Zavedení a ověření metodiky rozvoje socio-emočních dovedností v MŠ a ZŠ je financován z Evropského sociálního fondu pod reg. č.: CZ.02. 3. 68/0.0/0.0/19_076/0016373.

ZDROJE

- JANUSIK, L. A. a A. D. WOLVIN. 24 Hours in a Day: A Listening Update to the Time Studies. *International Journal of Listening*, 2004, 23 (2), 104–120.
- OXFORD, R. Research Update on L2. *Listening System*, 1993, 21, 205–211.
- The Skills Builder Partnership. Dostupné z: <https://www.skillsbuilder.org/homelearning>.

Mgr. Alice Beranová,
PR manažer, SCHOLA EMPIRICA

Mgr. Romana Šloufová,
metodik sociálních inovací,
SCHOLA EMPIRICA

EDUJOB
práce ve vzdělávání

Hledáte zaměstnance?

Hledáte práci?

www.edujob.cz

Celá ČR